

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 1. Vtrum intellectus creatur possit per lumen naturale sine diuina reuelatione cognoscere omnes veritates.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

QVÆSTIONES THEOLOGICÆ.

De Deo Trino, & Vno.

LIBER PRIMVS

Continens Tractatus de Natura, & Obiecto Theologiæ:
De Essentia, & Attributis Dei, de Visione, & nomini-
bus Dei, ac de Scientia Dei.

VIA scientiæ, præfer-
tim suprema, non
solum agunt directè
de suo subiecto, sed
etiam agunt reflexè
de se ipsis, ideo S.
Thomas traditurus
Theologiam, quæ
vt infra dicetur, est
scientiarum suprema,
prima quæstio-
ne, quæ est proœmialis,
agit reflexè de ipsa.
Theologia, eius necessitate,
natura, & obiecto,
seu subiecto. Et quia, vt
probat art. 7. primæ
quæstionis, primum subiectum
Theologiæ est Deus, non
solum prout est in se, sed
etiam prout est principium,
& finis creaturarum præ-
sertim rationalium, ideo
Theologiam diuidit in tres
partes, & prima parte agit
de Deo: Secunda de motu
creaturæ rationalis in Deum:
Tertia de Christo, qui est via,
per quam perducimur ad Deum.
Prima parte à quæstione
prima vsque ad 43. inclusiue
agit de Deo, quoad existentiam,
essentiam, attributa, distinctionem
Personarum, & prædicata
personalia; à quæstione 44.
vsque ad 119., & vltimam
agit de Deo in quantum est
principium creaturarum,
ac de processione creaturarum
à Deo. Primam partem S.
Thomæ explicare aggredimur:
& quia primis 43. quæstionibus
agitur de Deo Trino, & vno,
incipimus à tractatione
de Deo Trino, & vno, quam
claritatis gratia subdividimus
in septem tractatus. Primus
proœmialis erit de necessitate,
natura, & obiecto Theologiæ,
seu sacræ doctrinæ, in eo-
que explicabimus doctrinam,
quam S. Thomas tradit quæ-
stione prima. Secundus erit
de existentia, essentia, &
attributis Dei. Tertius erit
de cognitione, visione, &
nominibus Dei. Quartus erit
de scientia, & vita Dei. Quintus
erit de Voluntate, Amore,
iustitia, & Misericordia Dei.
Sextus erit de Providentia,
Prædestinatione, & Reprobatione.
Septimus erit de Trinitate.

TRACTATVS PRIMVS PROœMIALIS.

*De necessitate, natura, & obiecto,
Sacrae Doctrinæ, seu
Theologiæ.*

QVÆSTIO I.

*Vtrum intellectus creatus possit per lumen
naturale sine diuina reuelatione co-
gnoscere omnes veritates.*

IDE TVR quod possit, primò,
quia omnis potentia cogno-
scitiua habens pro obiecto ad-
quato naturali aliquid com-
mune, potest naturaliter co-
gnoscere omnia inferiora,
contenta sub illo communi,
eo pacto, quo quia obiectum adæquatum au-
ditus est sonus, auditus potest naturaliter audi-
re quemlibet sonum; sed omnis intellectus
habet pro obiecto adæquato ens, & verum;
ergo omnis intellectus potest naturaliter co-
gnoscere omne ens, & omnes veritates.

2. Secundò, quod naturaliter appetit ali-
quem finem, ad eumque mouetur, potest na-
turaliter consequi talem finem; frustra enim,
natura dedisset appetitum, & motum ad finem
naturaliter insequibilem; sed omnis intel-
lectus naturaliter appetit cognitionem omnis
veritatis, ad eamque mouetur; ergo &c. Pro-
batur minor: nam proposita quacunque quæ-
stione, exempli gratia, an Deus sit Trinus in
Personis, statim intellectus appetit scire solu-
tionem, & ad veritatem mouetur motu inqui-
sitionis.

3. Terriò si posset intellectus naturaliter
cognoscere omnes veritates tum immediatas,
tum

rum mediatas, possit absolute cognoscere omnes veritates; sed potest; ergo &c. Probatur prima pars minoris. Veritates enim immediatæ innotescunt ex terminis: sed potest intellectus cognoscere omnes terminos incomplexos, eosque inuicem comparare; ergo potest per talem comparisonem venire in cognitionem omnium veritatum immediatarum; exempli gratia si supponatur, quod hæc veritas, *Deus est Trinus in Personis*, sit immediata, intellectus, qui naturaliter cognoscit hos terminos, *Deus*, & *Trinus*, illos comparando, poterit cognoscere, quod *Deus est Trinus*. Hinc iam probatur secunda pars minoris. Veritates enim mediatæ sunt, quæ innotescunt ex veritatibus immediatis per syllogismum; sed intellectus cognoscens omnes veritates immediatas, illas inuicem comparando, poterit videre, quænam veritates ex illis inferantur per syllogismum; ergo poterit etiam cognoscere omnes veritates mediatas.

4. Quartò, qui potest naturaliter cognoscere prima principia, ex quibus euidenter inferuntur vt conclusiones omnes aliæ veritates, potest etiam naturaliter cognoscere omnes alias veritates; sed intellectus naturaliter cognoscit euidenter prima principia, quæ sunt, *non potest idem esse, & non esse; quodlibet vel est, vel non est &c.* ex quibus inferuntur vt conclusiones ceteræ veritates; ergo &c.

5. Quintò in tantum nullus intellectus creatus posset cognoscere omnes veritates circa Deum, in quantum cum omnis intellectus creatus habeat finitam vim cognoscitivam, non potest adæquare infinitam cognoscibilitatem Dei; sed hæc ratio probaret, quod neque Beati possent supernaturaliter cognoscere omnes veritates circa Deum, quod videtur falsum; ergo &c.

6. Sextò videtur, quod possit intellectus saltem angelicus cognoscere euidenter possibilitatem supernaturalium, exempli gratia vnionis hypostaticæ, visionis Dei &c. Potest enim intellectus angelicus comprehendere se ipsum, & suam naturam; sed posse eleuari ad vnionem hypostaticam, ad visionem Dei &c. est ipsa natura hominum, & Angelorum, iuxta illud Sancti Augustini libro primo de Prædestinatione Sanctorum, capite 5. *posse habere fidem, sicut posse habere charitatem, nature est hominum; habere autem fidem, quemadmodum habere charitatem gratia est fidelium*; ergo intellectus angelicus in comprehensione lux naturæ potest cognoscere euidenter, quod natura angelica, & humana eleuabilis est ad vnionem hypostaticam, & ad visionem Dei &c.

7. Respondeo, quod ex Aristotele 6. physicorum textu 1. *continua sunt, quorum extrema sunt vnum*, ita vt illud idem, quod est finis vnus, sit principium alterius, eo pacto, quo tempus præteritum continuatur cum futuro per præsens, quod est finis præteriti, & principium futuri; sed supernaturalis Theologia continuari debet cum Philosophia, cuius nomine comprehen-

dimus omnes scientias naturales: sicut enim, ex Aristotele 14. Metaphysicæ cap. 5. *Entia non sunt inconnexa, vt vitiosa tragedia*, sic neque disciplina contemplantes entia sunt inconnexæ; ergo idem debet esse finis naturalium scientiarum, ac principium supernaturalis Theologiæ: sed scientiæ naturales, cognitæ omnibus veritatibus per lumen naturale cognoscibilibus, deberent tandem terminare in hac quæstione: *Vtrum veritates naturaliter cognita sint omnes, an verò supersint aliquæ aliæ veritates incognoscibiles per lumen naturale*; ergo ab hac eadem quæstione debet incipere supernaturalis Theologia, præsertim cum per eius solutionem disponantur infideles ad audiendam doctrinam fidei, per quam instruiamur de multis veritatibus necessarijs ad salutem lumine naturali incognoscibilibus.

8. In proposita igitur quæstione dicendum dari multas veritates etiam necessarias circa Deum, de quibus nullus intellectus creatus, & creabilis certificari potest per solum lumen naturale.

9. Probatur primo: qui non habet, nec potest habere cognitionem quidditativam perfectam alicuius subiecti, eo ipso non potest certificari de multis proprietatibus, & prædicatis conuenientibus tali subiecto ratione essentia: sicut enim ex Aristotele 2. posteriorum textu 2. essentia rei quidditativè cognita est medium, quo demonstrantur omnes ipsius proprietates, & acquiritur earum scientia, sic impossibilitas obtinendi cognitionem quidditativam perfectam rei est impossibilitas demonstrandi de re multas proprietates, & acquirendi earum scientiam: sed nullus intellectus creatus, aut creabilis, potest naturaliter habere de Deo cognitionem quidditativam perfectam; ergo nullus intellectus creatus, aut creabilis potest naturaliter certificari de omnibus veritatibus etiam necessarijs circa Deum. Probatur minor: nam nullus intellectus creatus, aut creabilis potest naturaliter cognoscere Deum immediatè, & in se, sed solum per effectus, vt cum communi sententia suppono ex tractatu de visione Dei; sed impossibile est, vt per effectus habeatur perfectæ cognitio quidditativa Dei; ergo &c. Probatur minor: quod enim cognoscitur solum per effectum non adæquantem virtutem, & perfectionem causæ, cognoscitur imperfectè, & quo magis effectus degenerat à causâ, eo imperfectius cognoscitur; sed omnes effectus creati non solum non adæquant divinam virtutem, & perfectionem, sed infinitè ab ipsâ degenerant; ergo per effectus creatos non potest haberi de Deo, nisi cognitio infinitè imperfecta, & talis, vt per illam Deus remaneat infinitè magis ignotus, quam notus, vt docet etiam Dionysius libro de mystica Theologia; sed subiecti, quod est infinitè magis ignotum, quam notum, necesse est, vt plures proprietates sint ignotæ; ergo plures proprietates Dei remanent naturaliter ignotæ cuilibet intellectui creato.

10. Confirmatur, & explicatur: nam quia de facto nos homines pro statu vitæ præsentis cognoscimus Intelligentias per quosdam earum effectus solum inadæquatos, quales sunt motus Cælorum &c. ideo Intelligentiæ remanent nobis ignotæ quoad multas earum proprietates; idemque dic proportionaliter de corporibus cælestibus, immo etiam de inferioribus. Quis enim possit pro hoc statu certificari de omnibus proprietatibus planetarum, stellarum fixarum, immo animalium, & plantarum? Sed effectus, per quos Deus potest cognosci à quocunque intellectu creato, sunt infinitè magis inadæquati essentiæ diuinæ, quam effectus, per quos cognoscimus Intelligentias, & corpora cælestia sint inadæquati essentijs Intelligentiarum, & corporum cælestium; ergo necesse est, ut multæ proprietates, & prædicata necessaria Dei sint naturaliter incognoscibilia à quolibet intellectu creato.

11. Probatur secundo: nam intellectus superior assequitur multas veritates, quas ex se non potest assequi intellectus inferior, sed ad summum potest illas addiscere ab intellectu superiore: exempli gratia multi rustici sunt ita debilis ingenij, ut non possint quocunque studio assequi demonstrationem, qua probatur diametrum quadrati esse incommensurabilem costæ, sed ad summum possunt hanc incommensurabilitatem credere per fidem humanam propter auctoritatem Mathematici; sed omnis intellectus creatus, & creabilis est infinitè magis inferior intellectu diuino, quam intellectus rustici sit inferior intellectu non solum Mathematici, sed Angeli supremi: Deus etiam est obiectum intelligibile infinitè magis excedens quemlibet intellectum creatum, quam incommensurabilitas quadrati cum costâ excedat intellectum rustici; ergo Deus cognoscit de se ipso multas veritates necessarias, quas nullus intellectus creatus, & creabilis potest naturaliter assequi, sed solum potest addiscere, Deo revelante. Hanc veritatem, quam apertè docet Scriptura Job. 36. dicens *Deus magnus, vincens scientiam nostram*; prima ad Corinthios 13. *Ex parte cognoscimus*, & pluribus alijs locis, insinuat etiam Aristoteles 2. Metaphysicorum, textu 1. dicens, quod *sicut oculi vespertilionum ad lumen diei se habent, ita & intellectus anime nostræ ad ea, quæ manifestissima omnium sunt*. Licet autem Aristoteles loquatur solum de intellectu hominis, tamen ex identitate rationis idem dicendum est de quolibet intellectu creato, & creabili. Ideo enim oculus nocturæ imperfectissime videt lumen Solis, quia imperfectissima virtus visiva nocturæ non est proportionata maximæ luci solari; sed multo minus quælibet virtus intellectiva creata, & creabilis, utpotè finita, est proportionata infinitæ cognoscibilitati Dei; ergo quilibet intellectus creatus, & creabilis imperfectissime cognoscit Deum, adeoque multas veritates de Deo penetrare non potest. Cum igitur multa de Deo ratione naturali inuestigari nequeant, stultè Manichæi,

quos refert Augustinus lib. 1. Retract. cap. 14. & alij infideles fidem nostram irriferunt, eo quod credamus multa mysteria, puta Trinitatis, Incarnationis &c. quæ sunt supra rationem. Sicut enim stultè irrideretur rusticus, qui multa, quæ non assequitur, crederet esse vera propter auctoritatem Mathematicorum, sic stultè irridentur Catholici, qui de Deo multa, quæ non intelligunt, credunt propter diuinam auctoritatem certissimis argumentis nobis proposita. Videri potest Sanctus Thomas 1. contra gentes cap. 3.

12. Præter has rationes, quibus probatur multas veritates necessarias circa Deum esse naturaliter incognoscibiles, datur specialis ratio ad ostendendum veritates contingentes, quæ spectant ad secreta cordis diuini, non posse intellectui creato innotescere, nisi ex diuina reuelatione. Ut enim arguit Apostolus 1. ad Corinthios 2. sicut quæ homo secreto decernit in corde suo, nemo scit nisi ipse homo, & cui voluerit homo reuelare: ita quæ Deus secreto decernit in corde suo, nemo scit nisi ipse Deus, & cui voluerit Deus reuelare, ideoque de ijs dicitur Isaia 40. *Quis enim cognouit sensum Domini? Aut quis consiliarius eius fuit?* Et quia omnia futura contingentia Deus secreto decernit in corde suo, ideo cum futura contingentia sint in se ipsis ab intellectu creato incognoscibilia, quid verò Deus circa ipsa decreuerit, aut permiserit, sit ab omni intellectu creato naturaliter inscrutabile; ideo futura contingentia non possunt ab illo intellectu creato certò sciri, nisi per Diuinam reuelationem.

13. Ad 1. distingo maiorem: omnis potentia cognoscitiua habens pro obiecto naturali adæquato aliquid commune, potest aliquo pacto cognoscere omnia inferiora contenta sub illa ratione communi, concedo; potest cognoscere omni modo, nego maiorem: concedo minorem; & distingo eodem pacto consequens. Sicut quia visus habet pro obiecto adæquato colorem, potest attingere omnem colorem, sic quia intellectus habet pro obiecto adæquato ens, & verum, potest intelligere omne ens, & omne verum: non tamen potest intelligere omni modo etiam perfectissimo, sed quædam entia potest intelligere immediate, & per se, quædam mediate, & per aliud; quædam quidditatiuè, & intuitiuè, quædam abstractiuè; quædam veritates potest cognoscere certò, & euidenter, quædam solum probabiliter; quædam potest cognoscere determinatè, determinando vnâ partem contradictionis, quædam solum indeterminatè, cognoscendo quod altera pars contradictionis est vera, at non determinando, verum sit vera affirmatio, vel negatio; ergo non probatur posse intellectum creatum certificari de omnibus veritatibus determinatè, Si verò quærat, quare cum potentiæ sensitivæ naturaliter possint intuitiuè percipere omnia, quæ continentur sub earum obiecto adæquato, intellectus non possit: respondeo ratio-

tionem esse, quia potentia sensitiva non habent alium modum cognoscendi, quam intuitivum; ergo obiectum adequatum ipsarum abstrahitur ab illis solum obiectis, quæ intuitivè attinguntur à talibus potentijs. At intellectus præter modum cognoscendi intuitivum, quo attingit aliqua obiecta sibi proportionata, habet etiam modum cognoscendi abstractivum, quo assurgit ad cognoscenda obiecta ipsum excedentia; ergo obiectum adequatum intellectus abstrahitur etiam ab obiectis ab ipso cognoscibilibus solum abstractivè, ac proinde non omnia, quæ continentur in obiecto adequato intellectus, possunt intuitivè cognosci. Neque ex hoc inferitur, quod intellectus sit peioris conditionis, quam sensus, sed potius quod sit multo melioris conditionis. Sensus enim est determinatus ad naturaliter cognoscenda solum obiecta, quæ sunt infra ipsum, & unico modo cognoscendi, hoc est intuitivo. At intellectus non solum potest cognoscere, quæ sunt infra ipsum intuitivè, sed etiam abstractivè, ac præterea potest assurgere ad cognoscenda quæ sunt supra ipsum, & non solum ipsi propinqua, utpotè finitè distantia, sed etiam ad cognoscendum Deum, licet infinitè distantem.

14. Ad 2. distinguo maiorem; quod naturaliter appetit aliquem finem, ad eumque movetur, potest consequi talem finem aliqualiter, & modo sibi proportionato, concedo: potest consequi perfectè, nego maiorem; concedo minorem; & distinguo eodem pacto consequens. Quod naturaliter appetit finem infinitè excedentem ipsum, appetit talem finem consequi consecutione non omnino perfectà, quæ est ipsi impossibilis, sed imperfecta, & proportionata naturæ subiecti appetentis; sed veritas Divina utpotè infinita, infinitè excedit quemlibet intellectum creatum, ac creabilem, adeoque finitum; ergo quilibet intellectus creatus, & creabilis naturaliter appetit cognoscere divinam veritatem cognitione non omnino perfectà, sed imperfecta, & proportionata cognoscenti; ergo ad hoc, ut talis appetitus cognoscendi omnem veritatem etiam divinam, non sit frustraneus, non requiritur, ut intellectus creatus possit perfectè, & certò cognoscere omnem veritatem circa Deum, sed sufficit, ut possit proficere in cognitione omnis veritatis, intelligendo illam aliqualiter. Ratio est, quia hic tantum modus cognoscendi est proportionatus, ac debitus intellectui creato, adeoque finito. Neque verò hæc quamvis imperfectissima cognitio divinæ veritatum est contemnenda. Ut enim docet Aristoteles libro 1. de partibus Animalium, cap. 5. *Lites parum sit quod de substantijs superioribus percipimus, tamen id modicum magis est amatum, ac desideratum omni cognitione, quam de substantijs inferioribus habemus.* Et libro 2. de Cælo textu 34. dicit, quod cum de corporibus celestibus quæstiones solui possint parva, & topica solutione, contingit auditori, ut vehementer sit gaudium eius. Idem ex Ari-

stotele docet Sanctus Thomas libro 1. contra gentes cap. 5.

15. Ad 3. nego minorem. Intellectus creatus non potest naturaliter cognoscere omnes veritates immediatas, & per consequens neque mediatas. Ratio est, quia ut aliqua veritas ex terminis cognoscatur, requiritur, ut termini cognoscantur perfectè, & quidditatiuè; sed aliquos terminos, exempli gratia Deum nullus intellectus creatus potest naturaliter cognoscere perfectè, & quidditatiuè, ut dictum est, num. 9. sed solum imperfectè, & abstractivè; ergo &c. Hinc est, quod licet hæc propositio, *Deus est trinus*, sit per se nota ex terminis, quia ex Deitate sequitur immediatè tanquam proprietas Trinitatis Personarum; tamen est naturaliter ignota cuilibet intellectui creato non videnti Deum; quia cum cognoscat Deitatem solum per creaturas, ex Deitate per creaturas cognita non apparet, quod debeat esse in tribus Personis.

16. Ad 4. distinguo maiorem. Qui potest naturaliter cognoscere prima principia communia, & propria, ex quibus inferuntur ceteræ veritates, potest cognoscere omnes veritates, concedo: qui potest naturaliter cognoscere principia solum communia, nego; distinguo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. Ad cognoscendas proprietates alicuius subiecti, non sufficit cognoscere principia communia, sed etiam debet cognosci essentia talis subiecti, ex qua tanquam ex principio proprio effluunt proprietates; sed aliquod subiectum, non potest quidditatiuè cognosci ab illo intellectu creato, ut num. 9. ostensum est de Deo; ergo. Confirmatur: nam sicut ad effectus non sufficiunt causæ universales, exempli gratia corpora celestia, sed requiruntur causæ particulares, & propriæ, exempli gratia propria semina; sic ad cognoscendas proprietates subiectorum non sufficiunt principia communia, sed requiruntur principia propria, quæ reducuntur ad perfectam, & quidditatiuam definitionem subiecti.

17. Ad 5. Hæc est differentia inter cognitionem comprehensivam Dei, inter cognitionem merè quidditatiuam, sed non comprehensivam, & inter cognitionem abstractivam, quod per cognitionem comprehensivam Dei cognoscuntur actu omnes veritates circa Deum, ita ut nihil earum lateat cognoscentem; & quia Deus est prima veritas continens perfectissime omnes veritates, ideo per cognitionem comprehensivam Dei cognoscuntur actu omnes omnino veritates. Hæc tamen comprehensio convenit soli Deo. Cognitio merè quidditatiua, non autem comprehensiva Dei non cognoscit actu omnes veritates circa Deum; alioquin comprehenderet Deum, cum nihil circa Deum per talem cognitionem lateret. Adhuc tamen probabile est, quod per cognitionem merè quidditatiuam, & non comprehensivam, qualis est visio beatifica, cognoscantur potentia omnes veritates necessariae circa Deum, ut dicitur.

dicetur in Tractatu de visione Dei quæst. 37. num. 21. Denique per cognitionem merè abstractiuam, & non quidditatiuam Dei, qualis habetur in hac vita, neque actu, neque potentia cognoscuntur omnes veritates necessariae circa Deum. Sicut enim cognitio quidditatiua subiecti est potentia cognoscendi omnes proprietates subiecti; sic cognitio non quidditatiua est impossibilitas cognoscendi multas proprietates, subiecti, vt dictum est num. 9. Ad argumentum igitur in forma, distinguo minorem; ex eo, quod Deus vtpotè infinitè intelligibilis excedat omnem vim intellectiuam creatam, sequitur, quod Beati non possint circa Deum cognoscere omnes veritates collectiue, & actu, concedo minorem; distributiue, & potentia; nego minorem; & nego consequentiam.

18. Ad 6. Ex eo, quod Angelus comprehendat se ipsum, non inferitur, quod certificetur de possibilitate vnionis hypostaticæ, visionis beatæ, & aliorum donorum supernaturalium. Licet enim posse eleuari ad vnionem hypostaticam sit ipsa natura intellectiua, tamen, natura intellectiua non respicit vnionem hypostaticam, & alia dona supernaturalia respectu determinato, sed solum indeterminato, ita vt natura intellectiua sit solum potentia passiva, obedientialis, vt Deus de illa faciat quidquid non implicat; ergo Angelus comprehendendo propriam naturam, cognoscit solum, quod Deus potest de ipsa facere quidquid non implicat. Vtrum verò vnio hypostatica, visio beata, &c. implicent, non cognoscit determinatè in comprehensione naturæ intellectiue, adeoque potest non certificari de possibilitate talium donorum supernaturalium. Si verò quærat, quid requiratur ad cognoscendam non implicantiam talium donorum supernaturalium, dico quod requiritur perfecta, & quidditatiua cognitio Diuinæ Essentiæ, & Omnipotentiae, quæ est prima, & perfecta ratio omnium non implicantium.

QVÆSTIO II.

Vtrum fuerit conueniens, & necessarium, vt præter disciplinas naturales daretur aliqua doctrina diuinitus reuelata.

S. Th. q. 1. art. 1.

1. Videtur non fuisse, primò, quia sensui non est necessaria, neque conueniens vlla cognitio supernaturalis; ergo nec intellectui; sed doctrina diuinitus reuelata, est supernaturalis; ergo, &c.

2. Secundò natura intellectualis creata per sua naturalia non est minùs sufficiens ad suum vltimum, & perfectissimum finem, quam natura inferiores; sed omnes naturæ non intellectiue, adeoque inferiores sunt ita sufficientes in ordine ad suos perfectissimos fines, vt non

sint illis necessarium, neque conueniens aliquid supernaturale; ergo, &c.

3. Confirmatur, nam Diuina Prouidentia, quæ non deficit in necessarijs ad suum finem, naturis irrationalibus, quas non amat gratia, sui, sed solum propter naturas rationales, multò minùs deficit in necessarijs ad suum finem naturæ rationali, atque intellectiue; sed naturas irracionales facit ita sufficientes ad suum finem, vt non indigeant vilo supernaturali; ergo, &c.

4. Tertiò, vel esset conueniens, ac necessarium, vt Deus reuelaret illas veritates, de quibus per naturalem discursum potest intellectus creatus certificari: vel vt reuelaret illas, de quibus per naturalem discursum certificari non potest; neutrum dici potest; ergo, &c. Probatur prima pars minoris. Cum enim ad tales veritates cognoscendas sufficiat naturalis discursus, non est necessaria reuelatio. Probatur secunda pars minoris. Conueniens enim est intellectui creato esse occultas illas veritates, quas non potest assequi per naturalem discursum, ideoque nec debet illas inuestigare iuxta præceptum Ecclesiastici 3. *Altiora te ne quæsieris*; sed non est necessarium, neque conueniens reuelari ea, quæ expedit esse occulta; ergo &c.

5. Quartò, vel doctrina reuelata est necessaria ex suppositione eleuationis ad finem supernaturalem, vel est necessaria, non facta tali suppositione, ac rursus vel est necessaria simpliciter, vel est necessaria ad melius esse; nullum ex his dici potest; ergo &c.

6. Quintò, non est conueniens doctrina, de qua non potest iudicari, vtrum sit vera, vel falsa; sed non potest intellectus noster diiudicare, vtrum doctrina reuelata sit vera, vel falsa, ergo &c. Probatur minor: diiudicare enim de veritate alicuius doctrinæ, est illam resolvere ad prima principia per se nota, & euidentiæ; sed intellectus creatus non potest doctrinam fidei resolvere vsque ad prima principia per se nota, & euidentiæ; ergo, &c.

7. Sextò, si fuisset conueniens, ac necessarium tradi aliquam doctrinam reuelatam, tradi debuisset tota simul ab initio Mundi; non enim est maior ratio, cur debuerit potius tradi aliquo tempore post initium Mundi, cum ante tradita non fuisset; sed neque tradita fuit ab initio Mundi, neque tota simul; ergo &c. Probatur minor; nam ab initio Mundi vsque ad Moysen nulla fuit doctrina reuelata: Moysi verò primùm reuelata est doctrina, quæ continetur in Pentateucho, alijsque sacris Scripturis reuelata est successiue doctrina, quæ continetur in alijs libris sacre Scripture.

8. Respondeo, quod quia infideles impugnāt doctrinam fidei, ex eo, quod in illa tradantur multa inconuenientia, ideo Sancti Patres, & Theologi, vt argumenta infidelium non solum soluerent, sed retorquerent, conati sunt ostendere, ea quæ per fidem Christianam credimus esse conuenientissima; sed scita, quæ vocatur Philosophorum, duce Auerroe, reijcit fidem